

T.B.M.M. - YENİ YOL

Grup Başkanlığı

Tarih : 26.03.25

Sayı : 16

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

ENGELLİLER BAKANLIĞI KURULMASINA DAİR KANUN TEKLİFİM GEREKÇESİ
İLE BİRLİKTE EKTE SUNULMUŞTUR. GEREĞİNİN YAPILMASINI SAYGILARIMLA
ARZ EDERİM. 25.03.2025

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme , Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Tarih: 27-3-2025	Esas No: 2/3037

YEMM
GENELEVRAK

26 Mart 2025

1605188

SN	MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
1	SELÇUK ÖZDAĞ	MUĞLA	
2	İDRİS ŞAHİN	ANKARA	
3	MESUT DOĞAN	ANKARA	
4	SADULLAH ERGİN	ANKARA	
5	ŞERAFETTİN KILIÇ	ANTALYA	
6	CEMALETTİN KANİ TORUN	BURSA	
7	MEHMET ATMACA	BURSA	
8	SEMA SİLKİN ÜN	DENİZLİ	
9	ERTUĞRUL KAYA	GAZİANTEP	
10	NECMETTİN ÇALIŞKAN	HATAY	
11	BÜLENT KAYA	İSTANBUL	
12	DOĞAN DEMİR	İSTANBUL	
13	ELİF ESEN	İSTANBUL	
14	HASAN KARAL	İSTANBUL	
15	MEDENİ YILMAZ	İSTANBUL	
16	MUSTAFA KAYA	İSTANBUL	
17	BİROL AYDIN	İSTANBUL	
18	MUSTAFA BİLİCİ	İZMİR	
19	İRFAN KARATUTLU	KAHRAMANMARAŞ	
20	HASAN EKİCİ	KONYA	
21	MEHMET EMİN EKMEN	MERSİN	
22	SADULLAH KISACIK	ADANA	
23	MEHMET KARAMAN	SAMSUN	
24	CEM AVŞAR	TEKİRDAĞ	

25 Cemal Enginyurt
26 Seda Kaya Özen
27. Turim Rızoğlu
28 Ali Fazıl Kasap

İSTANBUL
İZMİR
İstanbul
Kütahya.

GEREKÇE

Engelli bireylerin yaşam kalitesini artırmak, kamu hizmetlerine erişimlerini kolaylaştırmak ve haklarını daha etkin bir şekilde koruyarak toplumsal hayata tam katılımlarını sağlamak devletin en temel sorumluluklarından biridir. Anayasa'mızın 10'uncu maddesi, devletin engellilere yönelik pozitif ayrımcılık yapmasını ve gerekli önlemleri almasını hükme bağlamaktadır. Ancak mevcut sistemde engelli bireylere yönelik hizmetler birçok farklı bakanlık ve kamu kurumu arasında dağılmış durumdadır. Bu dağınıklık, hem hizmetlerin etkinliğini azaltmakta hem de engelli vatandaşlarımızın haklarına erişimini zorlaştırmaktadır. Bu nedenle, engellilere yönelik tüm hizmetlerin tek bir çatı altında toplanması ve kamu politikalarının daha bütüncül ve koordineli bir şekilde yürütülmesi amacıyla **Engelliler Bakanlığı**'nın kurulması gerekmektedir.

Mevcut durumda, engelli bireyler Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı gibi farklı kurumların sunduğu hizmetlerden yararlanmaktadır. Ancak bu parçalı yapı nedeniyle yetki karmaşası, kaynak israfı ve bürokratik gecikmeler yaşanmakta, engelli bireylerin haklarına erişimi güçleşmektedir. Engelliler Bakanlığı'nın kurulmasıyla, bu hizmetlerin tek elden yürütülmesi sağlanarak etkinlik ve verimlilik artırılacaktır.

Türkiye, Birleşmiş Milletler Engelli Hakları Sözleşmesi'ne (UNCRPD) taraftır ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun ile engelli bireylerin temel haklarını güvence altına almıştır. Ancak bu hakların fiili olarak korunması ve uygulanması konusunda eksiklikler bulunmaktadır. **Engelliler Bakanlığı'nın kurulmasıyla, engelli bireylerin hukuki haklarını koruyacak bir denetim mekanizması oluşturulacak, ayrımcılıkla mücadele ve engellilerin kamusal hayata tam katılımını sağlama amacıyla daha etkin politikalar geliştirilecektir.** Bu sayede, engelli bireylerin sosyal devlet ilkesi çerçevesinde haklarına tam erişimi sağlanacak ve yaşadıkları mağduriyetlerin önüne geçilecektir.

Engelli bireylerin şehir hayatına tam katılımı için erişilebilirlik en kritik unsurlardan biridir. Ancak kamu binalarında, toplu taşımada ve açık alanlarda erişilebilirlik standartlarının uygulanması konusunda eksiklikler yaşanmaktadır. Belediyelerin erişilebilirlik projelerini etkin bir şekilde uygulamaması, engelli bireylerin hareket özgürlüğünü kısıtlamaktadır. Engelliler Bakanlığı'nın kurulmasıyla birlikte, yerel yönetimlerin erişilebilirlik konusundaki sorumlulukları artırılacak, denetim mekanizmaları güçlendirilecek ve engellilere yönelik altyapı projeleri bütüncül bir şekilde ele alınacaktır. Böylece, engelli bireylerin toplumsal yaşama bağımsız ve eşit bir şekilde katılmaları sağlanacaktır.

Engelli bireylerin eğitime ve iş gücü piyasasına erişimi yetersizdir. Türkiye'de engelli bireylerin büyük bir kısmı eğitim hayatına tam katılım sağlayamamakta, özel eğitim hizmetleri yeterli olmamakta ve iş gücüne katılım oranları düşük kalmaktadır. Özel sektörde engelli istihdamı yeterince teşvik edilmemektedir. Engelliler Bakanlığı ile, engelli çocuklar ve gençler için özel eğitim hizmetleri genişletilecek, engelli istihdamı teşvik edilerek özel sektörde engelli kotasının etkin bir şekilde uygulanması sağlanacak ve engelli bireylerin girişimcilik faaliyetleri desteklenecektir. Böylece, engellilerin ekonomik bağımsızlığı artırılacak ve topluma tam entegrasyonu sağlanacaktır.

Engelli bireyler genellikle sosyal ve kültürel hayattan dışlanmaktadır. Kültürel etkinliklere, sanatsal faaliyetlere ve sportif organizasyonlara erişimde büyük zorluklar yaşamaktadırlar. Engelliler Bakanlığı, bu alanda şu reformları hayata geçirecektir: Engelli bireylere yönelik sosyal ve kültürel projeler geliştirilecek, sanat, spor ve kültürel etkinliklere erişim kolaylaştırılacak, engelli bireylerin bağımsız yaşam becerileri desteklenerek toplumsal hayata daha aktif katılımları sağlanacaktır.

Mevcut durumda engellilere yönelik hizmetler farklı kurumlardan sağlandığı için bütçe kaynakları verimli kullanılmamaktadır. Bakanlıkların ve belediyelerin projeleri birbirinden bağımsız yürütülmekte, bu da hem zaman hem de mali kaynak israfına neden olmaktadır. Engelliler Bakanlığı kurulmasıyla birlikte, tüm engellilik politikaları tek bir çatı altında toplanarak etkin yönetim sağlanacak, bütçe kaynakları daha verimli kullanılacak ve engelli bireylere yönelik destekler stratejik ve uzun vadeli planlamalarla sunulacaktır.

Sonuç olarak, Engelliler Bakanlığı'nın kurulması, Türkiye'de engelli bireylerin yaşam kalitesini artıracak tarihi bir adım olacaktır. Kamu hizmetlerinin daha etkili, hızlı ve kapsayıcı bir şekilde sunulmasını sağlayarak, engellilerin eğitim, istihdam, erişilebilirlik, sağlık ve sosyal haklara tam erişimini garanti altına alacaktır. Bu nedenle, Engelliler Bakanlığı'nın kurulmasına ilişkin Kanun Teklifi'nin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından ivedilikle değerlendirilmesi gerekmektedir.

Doç. Dr. Selçuk Özdağ
Muğla Milletvekili
Grup Başkanvekili

ENGELLİLER BAKANLIĞI KURULMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve Kapsam

Madde 1 – Bu Kanunun amacı, engelli bireylerin sosyal, ekonomik, kültürel, hukuki ve mesleki haklarının korunması ve geliştirilmesi, kamu hizmetlerinden eşit şekilde yararlanabilmesi, toplumsal hayata tam katılımının sağlanması amacıyla Engelliler Bakanlığının kurulması ve görevleri ile teşkilat yapısının belirlenmesidir.

Dayanak

Madde 2 – Bu Kanun, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. ve 61. maddeleri ile sosyal devlet ilkesi doğrultusunda hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 – Bu Kanunda geçen:

- Bakanlık: Engelliler Bakanlığını,
- Engelli: Fiziksel, zihinsel, ruhsal, duygusal ve sosyal yetilerindeki çeşitli engeller nedeniyle toplumsal yaşama tam ve etkin katılımı güçlük yaşayan bireyleri,
- Engellilik Temelli Ayrımcılık: Engelliliğe dayalı her türlü doğrudan veya dolaylı ayrımcılığı, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Engelliler Bakanlığının Kuruluşu ve Görevleri

Bakanlığın Kuruluşu

Madde 4 – Engelliler Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığına bağlı olarak kurulmuş olup, engelli bireylerin her türlü hizmet ve haklarını takip etmekle yükümlüdür.

Bakanlığın Görevleri

Madde 5 – Bakanlık, aşağıdaki görevleri yerine getirir:

- Engellilere yönelik sosyal politikaların oluşturulması ve uygulanmasını sağlamak,
- Engelli bireylerin eğitim ve mesleki gelişimini desteklemek, istihdam olanaklarını artırmak,
- Engelli bireylerin hukuki haklarını korumak ve hukuki destek sağlamak,
- Engellilere yönelik erişilebilirlik standartlarını belirlemek ve denetlemek,

- e) Engellilerin sosyal, kültürel ve sanatsal faaliyetlere katılımını artırıcı politikalar geliştirmek,
- f) Kamu ve özel sektörde engelli bireylerin istihdam edilmesini teşvik edici önlemler almak,
- g) Engelli bireylerin sağlık hizmetlerine erişimini kolaylaştırmak ve özel bakım hizmetlerini geliştirmek,
- h) Engellilere yönelik yasal düzenlemeleri takip etmek ve gerekli mevzuat değişikliklerini hazırlamak,
- i) Engellilere yönelik teknolojik destek ve dijital çözümler geliştirmek,
- j) Engellilerle ilgili uluslararası sözleşmelerin uygulanmasını takip etmek.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bakanlık Teşkilat Yapısı

Merkez Teşkilatı

Madde 6 – Bakanlık merkez teşkilatı; Bakan, Bakan Yardımcıları, Genel Müdürlükler ve bağlı dairelerden oluşur.

Bakanlık bünyesinde aşağıdaki genel müdürlükler kurulur:

- a) Engelli Hakları ve Hukuki Destek Genel Müdürlüğü
- b) Engelliler İçin Eğitim ve İstihdam Genel Müdürlüğü
- c) Engelli Sosyal Hizmetler ve Bakım Genel Müdürlüğü
- d) Erişilebilirlik ve Ulaşım Standartları Genel Müdürlüğü
- e) Engelli Kültürel ve Sportif Faaliyetler Genel Müdürlüğü

Taşra Teşkilatı

Madde 7 – Bakanlık, her ilde ve büyük ilçelerde Engelliler İl Müdürlükleri kurarak yerel düzeyde hizmetlerin etkin bir şekilde yürütülmesini sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Mali Hükümler ve Personel

Bütçe

Madde 8 – Engelliler Bakanlığının bütçesi, merkezi yönetim bütçesinden tahsis edilir. Ayrıca, Avrupa Birliği fonları, uluslararası hibeler ve bağışlardan yararlanabilir.

Personel

Madde 9 – Bakanlıkta görev yapacak personel, ilgili kamu personel mevzuatına tabidir. Engellilerin istihdamına öncelik verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Mevcut Kurumların Devri

Madde 10 – Engelli bireylere yönelik hizmet veren mevcut kamu kurumları ve ilgili birimler, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren Engelliler Bakanlığına bağlanır.

Yürürlük

Madde 11 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.